

मराठी रुपांतर

शिवाजी विद्यापीठ, कोल्हापूर

बी.ए. भाग - ३ व फायनल इयर बी.ए.बी.एड.(स्पेशल)

भूगोलशास्त्र

DSE-E234 किंवा पेपर क्र . १३ (प्रात्यक्षिक पेपर -१)

नकाशा निर्मितीची मुलतत्वे आणि नकाशा वाचन

(Fundamentals of Map Making and Map Interpretation)

केंद्र :

वेळ : स. ८ ते दु. १.३०

बॅच क्र. :

एकूण गुण: १००

दिनांक :

सूचना : १) सर्व प्रश्न आवश्यक आहेत.

- २) उजवीकडील अंक प्रश्नाचे गुण व वेळ दर्शवितात.
- ३) परीक्षकांच्या तोंडी सूचनेनुसार प्रश्न क्रमवार सोडवा.
- ४) प्रत्येक प्रश्न वेगवेगळ्या उत्तर पत्रिकेवर सोडवा.
- ५) आवश्यक तेथे ड्रॉइंग कागद व आलेख कागदाचा वापर करा.
- ६) प्रत्येक उत्तर पत्रिका, आलेख कागद, ड्रॉइंग कागद आणि दिलेले नकाशे इत्यादीवर आपला बैठक क्रमांक लिहा.
- ७) लॉग टेबल, कॅलक्युलेटर व स्टेन्सिलचा वापर करण्यास परवानगी आहे.
- ८) अचूक उत्तरे, गणिती आकडेमोड, सुबक आकृत्या व आरेखनास प्राधान्य दिले जाईल.

नकाशा व नकाशा प्रमाणाची ओळख

(६० मिनिटे)

(१५)

प्रश्न १ अ) खालील प्रश्नांची एका वाक्यात उत्तरे लिहा.

(३)

- १) -----
- २) -----
- ३) -----

ब) -----या प्रमाणावर काढलेल्या नकाशासाठी -----आलेखात्मक (रेषा) प्रमाण पट्टी -----
मध्ये अंतर मोजण्यासाठी तयार करा. (६)

क) ताशी -----कि.मी. वेगाने जाणाऱ्या -----साठी ----- या प्रमाणावर काढलेल्या
नकाशासाठी वेळ व अंतर दर्शक प्रमाण पट्टी तयार करा.

किंवा

-----या प्रमाणावर काढलेल्या नकाशासाठी -----पर्यंत अंतर मोजण्याकरिता कर्ण रेषा प्रमाणपट्टी तयार
करा. (६)

नकाशा प्रक्षेपण

(४५ मिनिटे)

(१५)

प्रश्न : २ अ) खालील प्रश्नांची एका वाक्यात उत्तरे लिहा ?

(३)

- १) -----

२) -----

३) -----

ब) खालील माहितीच्या आधारे -----प्रत्यालेख (प्रक्षेपण) तयार करून त्याचे गुणधर्म व उपयोग लिहा. (१२)

१) प्रातिनिधिक अपूर्णांक : -----

२) -----

३) -----

४) -----

५) -----

उतार, भूउठाव आणि छेद ओळखणे व आरेखन करणे

(६० मिनिटे)

(१५)

प्रश्न : ३ अ) खालील उतार दाखविण्यासाठी समोच्च रेषाकृती काढा.

(५)

१) -----

२) -----

किंवा

अ) खालील भूउठाव दर्शविण्यासाठी समोच्च रेषाकृती काढा.

(५)

१) -----

२) -----

ब) -----प्रमाणाच्या भूस्थल दर्शक नकाशावर 'अ' आणि 'ब' हे दोन बिंदू समुद्र सपाटीपासून अनुक्रमे -----मी. व -

-----मी. उंचीवर आहेत. 'अ' आणि 'ब' बिंदुमधील नकाशावरील अंतर जर -----से.मी. असेल तर 'अ' आणि 'ब'

बिंदुमधील ढाढ (उतार) अंशामध्ये व टक्केवारीत काढा .

(५)

क) तुम्हास दिलेल्या समोच्चता दर्शक नकाशावरून -----छेद तयार करा.

(५)

भूस्थल दर्शक नकाशा

(५५ मिनिटे) (१५)

प्रश्न : ४ अ) खालील प्रश्नांची एका वाक्यात उत्तरे लिहा ?

(५)

१) -----

२) -----

३) -----

४) -----

५) -----

किंवा

अ) भूस्थल दर्शक नकाशावर वापरण्यात येणारी सांकेतिक चिन्हे व खुणा यांच्या सहाय्याने खालील बाबी दर्शवा. (५)

१) -----

२) -----

३) -----

४) -----

५) -----

ब) तुम्हास दिलेल्या भूस्थल दर्शक नकाशाचे (टोपोशिट) वाचन करून खालील प्रश्नांची अचूक उत्तरे लिहा. (१०)

१) -----

२) -----

३) -----

४) -----

५) -----

६) -----

७) -----

८) -----

९) -----

१०) -----

किंवा

ब) तुम्हास दिलेला भूस्थलदर्शक नकाशा (टोपोशिट) अभ्यासा आणि खालील मुद्द्यांचे वर्णन

करा.

(१०)

१) समासातील माहिती

२) -----

३) -----

हवा स्थितीदर्शक उपकरणे आणि भारतीय हवा स्थितीदर्शक नकाशे (६० मिनिटे) (२०)

प्रश्न ५ अ) ----- या हवा स्थितीदर्शक उपकरणाची सुबक आकृती काढून त्याचे तत्व-रचना -कार्य व उपयोग लिहा. (८)

ब) खालीलसाठी समभार रेषाकृती काढा . (४)

१) -----

२) -----

किंवा

ब) भारतीय हवा स्थितीदर्शक नकाशात वापरण्यात येणारी हवेची स्थिती दर्शक चिन्हे व खुणांच्या सहाय्याने खालील बाबी दर्शवा. (४)

१) -----

२) -----

३) -----

४) -----

क) तुम्हास दिलेला भारताचा दैनंदिन हवेची स्थिती दर्शक नकाशाचे वाचन करून खालील प्रश्नांची अचूक उत्तरे लिहा . (८)

१) -----

२) -----

३) -----

४) -----

५) -----

६) -----

७) -----

८) -----

किंवा

क) तुम्हास दिलेला भारताचा दैनंदिन हवेची स्थिती दर्शक नकाशा अभ्यासा आणि खालील घटकांचे वर्णन करा. (८)

१) प्रस्तावना

२) -----

३) -----

सांख्यिकी आकडेवारी दर्शविण्याच्या पद्धती

(५० मिनिटे) (१०)

प्रश्न ६ अ) खालील आकडेवारी ----- या द्विमितीय आकृतीच्या सहाय्याने दर्शवा. (५)

ब) खालील आकडेवारी छाया पध्दती / टिब पद्धती / सममूल्य दर्शक नकाशा पद्धतीने दर्शावा.

(५)

प्रात्यक्षिक वही व तोंडी परीक्षा

(१०)
